

USTAVNI SUD CRNE GORE

Podgorica

Na osnovu člana 150. stav 1. Ustava Crne Gore, podnosimo:

INICIJATIVU

za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti i zakonitosti Zakona o stručnom osposobljavanju lica sa stečenim visokim obrazovanjem, koji je donijela Skupština Crne Gore 24. saziva na sedmoj sjednici prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2012. godini, dana 10. jula 2012. godine, a koji je objavljen u "Službenom listu Crne Gore" br. 38/2012 od 19.07.2012. godine.

Osporenim Zakonom (član 1. i 2.) uvodi se stručno osposobljavanje lica sa stečenim visokim obrazovanjem, kao kontinuirana, programska i sistematska aktivnost za sticanje znanja, vještina i kompetencija za samostalno obavljanje poslova i radnih zadataka.

Osporenim Zakonom propisano je da se stručno osposobljavanje obavlja bez zasnivanja radnog odnosa, po programu osposobljavanja za određenu oblast djelatnosti, koji je donijet u skladu sa posebnim zakonima.

Članom 3. osporenog Zakona propisano je da stručno osposobljavanje može ostvariti lice sa stečenim visokim obrazovanjem koje nema radno iskustvo u određenom nivou obrazovanja i nalazi se na evidenciji Zavoda za zapošljavanje Crne Gore.

Osporenim Zakonom (član 6.) propisano je da stručno osposobljavanje visokoškolaca traje devet mjeseci i priznaje se kao radno iskustvo u trajanju od 12 mjeseci i kao uslov za polaganje stručnog ispita sa stečenim visokim obrazovanjem.

Članom 7. osporenog Zakona propisano je da korisnik koji je obavio stručno osposobljavanje u trajanju od 9 mjeseci ne može zasnovati radni odnos u svojstvu pripravnika. Izuzetno od stava 1 ovog člana, korisnik koji je obavio stručno osposobljavanje u trajanju od devet mjeseci može zasnovati radni odnos u svojstvu pripravnika do ispunjenja propisanih uslova u pogledu dužine trajanja pripravničkog staža radi polaganja odgovarajućeg ispita za rad u sudu, državnom tužilaštvu, advokaturi, kod javnog izvršitelja i notara.

Članom 10. osporenog Zakona propisano je da korisnik za vrijeme stručnog osposobljavanja ima pravo na mjesečnu novčanu naknadu u neto iznosu od 50% prosječne neto zarade u Crnoj Gori u godini koja prethodi zaključivanju ugovora o stručnom osposobljavanju, prema podacima organa uprave nadležnog za poslove statistike. Sredstva za isplatu naknade obezbjeđuju se u budžetu Crne Gore.

Osporenim Zakonom (član 12.) propisano je da korisnik za vrijeme stručnog osposobljavanja ostvaruje pravo na zdravstveno osiguranje kao nezaposleno lice.

Ustavom Crne Gore propisano je da se zakonom, u skladu sa Ustavom, uređuju način ostvarivanja ljudskih prava i sloboda, kada je to neophodno za njihovo ostvarivanje (član 16. tačka 1) i da zakon mora biti saglasan sa Ustavom i potvrđenim međunarodnim ugovorima, a drugi propis mora biti saglasan sa Ustavom i zakonom (član 145.).

Ustavom Crne Gore (član 17. stav 2.) propisano je da su svi pred zakonom jednaki, bez obzira na bilo kakvu posebnost ili lično svojstvo (princip jednakosti).

Takođe, Ustavom Crne Gore propisano je da svako ima pravo na rad, na slobodan izbor zanimanja i zapošljavanja, na pravične i humane uslove rada i na zaštitu za vrijeme nezaposlenosti (član 62.).

Nadalje, članom 67. stav 1. Ustava Crne Gore propisano je da je socijalno osiguranje zaposlenih obavezno.

Zakonom o radu propisano je:

da je poslodavac dužan da prijavi zaposlenog na obavezno socijalno osiguranje (zdravstveno, penzijsko i invalidsko osiguranje i osiguranje od nezaposlenosti) u skladu sa zakonom, danom stupanja na rad (član 28. tačka 1.) i da je poslodavac dužan da kopiju prijave na socijalno osiguranje uruči zaposlenom najkasnije u roku od 10 dana od dana stupanja na rad (član 28. tačka 2.).

Suprotno Ustavu Crne Gore, osporenim Zakonom korisnicima Programa stručnog osposobljavanja onemogućeno je ostvarivanje prava na rad, kao i ostvarivanje prava na obavezno socijalno osiguranje (zdravstveno, penzijsko i invalidsko osiguranje i osiguranje od nezaposlenosti). Naime, osporenim Zakonom propisano je da korisnici za vrijeme stručnog osposobljavanja ostvaruju pravo na zdravstveno osiguranje kao nezaposlena lica. Ovakvim propisivanjem zaposleni po ovom zakonu dovode se u nepovoljniji položaj u odnosu na ostale zaposlene koji prava po osnovu rada ostvaruju kao zaposlena lica, a ne kao nezaposleni, čime se takođe povređuje ustavni princip jednakosti građana koji nalaže jednako postupanje u istim pravnim situacijama.

Dakle, osporeni Zakon neustavno stavlja korisnike Programa stručnog osposobljavanja u nepovoljan položaj, samim tim što im ograničava jedno od temeljnih ljudskih prava, a to je pravo na rad i pravo na socijalno osiguranje zaposlenih.

Sa izloženog proizilazi da je osporeni Zakon o stručnom osposobljavanju lica sa stečenim visokim obrazovanjem, koji je donijela Skupština Crne Gore 24. saziva na sedmoj sjednici prvog redovnog (proljećnjeg) zasjedanja u 2012. godini, dana 10. jula 2012. godine, a koji je objavljen u "Službenom listu Crne Gore" br. 38/2012 od 19.07.2012. godine, nesaglasan sa Ustavom, pa predlažemo da Ustavni sud prihvati inicijativu, pokrene postupak za ocjenu ustavnosti i zakonitosti i nakon sprovedenog postupka donese:

O D L U K U

Utvrđuje se da Zakon o stručnom osposobljavanju lica sa stečenim visokim obrazovanjem, koji je donijela Skupština Crne Gore 24. saziva na sedmoj sjednici prvog redovnog (proljećnjeg) zasjedanja u 2012. godini, dana 10. jula 2012. godine, a koji je objavljen u "Službenom listu Crne Gore" br.

38/2012 od 19.07.2012. godine, nije u saglasnosti sa Ustavom, pa prestaje da važi danom objavljivanja u Službenom listu Crne Gore.

U Podgorici, 07.11.2014. godine

Podnosilac inicijative:

U ime MANS-a,

Dejan Milovac,
Direktor Istraživačkog centra MANS-a
Dalmatinska 188